

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marție, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuliile nepublicate nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Visita dela Potsdam.

În 8 Novembre n. orașul german Potsdam a fost centrul, spre care s'au îndreptat ochii tuturor, celor-ce urmăresc desvoltarea evenimentelor în și afară de bêtărul nostru continent. În ziua numită țarul Nicolae II, împreună cu țarevna a sosit încunjurat de o suită strălucită în vizită la împăratul Wilhelm II. Primirea făcută celui mai puternic cesar al pământului, a fost, se înțelege, cât se poate de splendidă. Parade militare, banchete festive și ovațiuni entusiaste au fost la ordinea zilei. Ziarele germane au salutat sosirea Țarului în modul cel mai călduros, numindu-l „prințul păcii”.

Ori-cât s'ar căuta să fie prezentată această vizită ca un act de curtoisie, importanța politică, ce o are nu i-se poate denega. Nu, mai ales în împrejurările actuale, când pe continentul african decurge o luptă înverșunată, unde sorții războiului pot aduce Angliei, rivală temută pentru Rusia, domnia peste întreagă Africa-Sudică. Creșterea colosală a puterii Angliei nu poate fi privită cu ochibunici la Petersburg, nici la Berlin. Dar nici faptul, că țarul Nicolae a avut la drépta sa pe primii sei sfetnici, ear împăratul Wilhelm a chemat telegrafice pe cancelarul Hohenlohe la sine, nu e semn, că chestii politice înalte n'ar fi fost aduse pe tapet.

Presa germană scôte la ivélă importanța întâlnirii celor doi împărați pentru trăinicia bunelor relații dintre cele două state. Manifestația cordială a relațiilor dintre domnitori e quasi o mărturie prețioasă a semnelor de pace, ce călăuzesc activitatea tainică a cabinetelor.

Cu toate sentimentele de pace, de cari e cuprinsă inima țarului, care e inauguratorul intelectual al congresului prim de pace dela Haaga, vedem totuși, că n'a trecut mult și realitatea a zdrobit orice iluzie cât pentru rezultatele îmbinate cu noua lui acțiune de pace.

Un războiu purtat de puteri neegale a erupt în Africa-Sudică, fără ca vr'un comitet de arbitragiu dintre marile puteri să se fi putut constitui pentru aplanarea pacinică a divergențelor. În situația această strimtorată a Englezilor, fiecare putere caută să pescuiască câte ceva. Germania a fost cea dintâi, care, se pare, că de dragul neutralității promise în resbelul anglo-african, a primit drept compensație din partea Angliei insulele Samoa din oceanul pacific. Pactul încheiat mai are lipsă de aprobarea Statelor unite americane, cărora încă li s'au cedat câte-va insule mai mici.

Presa rusăscă în legătură cu exprimarea simpatiilor, ce le pörtă poporului african, luptător pentru libertate, agităză că Rusia să exploateze dispoziția deprimată actuală din Londra și să caute a face nouă cuceriri în ostul continentului asiatic sau în ținutul sinului persic, unde se concentrează căile de comunicație din valea Eufratului. La locul acesta se încrucișează interesele Rușilor cu ale Englezilor și Germanilor, deci întrevăderea prezintă a împăraților poate să aducă și o înțelegere în punctul acesta.

Interesată mai este Francia, ca o putere colonială însemnată. Ce compensații va primi pentru neutralitatea ei, încă nu se știe. Expoziția universală, ce se pregătește pentru a fi deschisă în primăvara anului 1900, e o măreță operă, la care e de lipsă linștea, pacea internă și externă.

După vizita această, va urma încă în decursul lunii acesteia călătoria împăratului Wilhelm II. la Londra, pentru a face o vizită reginei Victoria, bunicei sale. De aici se deduce asupra neutralității Germaniei în conflictul anglo-african.

Importanța acestor întrevăderi pentru politica internațională nu mai poate fi trasă la îndoială, dar rezultatele se vor putea ști numai dupăce vocea diplomației se va deslega cel puțin în parte.

Reuniunile catolice. Congresul regnicolar pentru unitatea catolicismului maghiar s'a ținut în Budapesta în Mercuria trecută, participând la el reprezentanții despărțimintelor catolice din țară. După oficierea unei mise festive, adunarea a fost deschisă de contele Ioan Zichy, care arată că dorința lui e a conduce în spirit adevărat catolic adunarea; activitatea reuniunilor catolice tinde pe cale socială la paralisarea a ori ce acțiuni anticatolice, înființarea de reuniuni de lectură, literare, cari să cultive religiozitatea, mai departe întemeierea de asociațiuni filantropice pentru sêracii catolici.

Adunarea între altele decide serbarea aniversării a. 1900 și înființarea de reuniuni creștine între lucrători pentru combaterea socialismului.

Conferența din Făgăraș.

(Urmare.)

— Ședința II la 14/26 Octobrie 1899 —

11. Nicolau Ludu este pentru susținerea examenelor anuale, căci azi numai din examene se poate ști dacă învățătorii și-a făcut sau nu datoria.

12. Ioan Berescu susține, că examenele la scôlă sunt numai o paradă, o firmă, sens pedagogic însă ele nu au. Cu timpul se vor șterge total, la noi însă ele au rațiune de a fi, de-orece autoritățile scolare n'au mijloce ca prin visitațiuni mai dese să se convingă despre modul, cum învățătorii își fac datoria, de aceea e bine ca ele să se susțină.

Dacă învățătorii și-a făcut datoria, atunci și examenele vor fi bune.

Sunt însă unele lucruri, cari fac imposibil rezultatul bun al examenului.

Unii învățători n'au darul de a ști întreba, alții dór mai slabi dar cu darul de a ști întreba, fac examene strălucite.

Ca târgovețul bun de gură, vinde cu sporiu și marfă mai rea, pe când cel slab de gură nici marfa bună nu o poate cheltui.

Din practică o știe această.

A asistat la mai multe examene unde din nedibăcia de a pune întrebările, elevi nu știau răspunde, pecând puse de dînsul: acele întrebări, elevii răspundeau de minune. Dovadă că instrucțiunea a fost bună.

Este în contra probei de examen, care n'are nici o îndreptățire. În o scôlă cu pri-

cepere condusă, nici repetițiile n'au nici un sens, căci elevii așa trebuiesc instruiți, încât în ori care moment să fie în stare a face examen din cele ce au învățat.

La întrebarea, cine să facă esamizarea elevilor, răspunde că această în linia primă cade în sarcina învățătorului. Ii stă în voie fiecărui să pună întrebări.

Dacă o asemenea întrebare nu a pus-o bine, învățătorul are să o pună el bine, și elevii vor răspunde bine.

Învățătorul e obligat să prezenteze un conspect specificat al materialului propus, pe baza aceluia au de a se pune întrebările și atunci e deschisă posibilitatea ca elevii să se încurce, căci nu li se poate pune întrebare neînțeleasă.

Ca să eschidem ori ce bănueli, punem pe masa comisariului conspectul specificat al materialului propus, clasificățiunile elevilor, și pe baza acelora lăsăm în voie comisariului ca el să designeze și materialul de esaminat, el să provôce și pe elevul care are să răspundă.

Cu privire la ziua esamenelor este de părerea, că e imposibil a se ținea esamenele în zi de duminică și de sêrbătoare.

Principal lucru este, ca comisariul la esamene să nu mîergă singur, ci cu 2 învățători din tract pentru controla publică; în cazul acesta comisariul, fie amicul fie neamicul învățătorului, nu-i poate face nici hatâr nici nedreptate.

13 Chirion Adămoiu este de părerea că avem datoria să stăruim ca esamenele publice să se facă cu totă rigôrea și sub o controlă conscientioasă. Esamenele bune înpinteneză poporul de a-și trimite copiii la scôlă și de a solvi regulat salariile învățătorilor.

Ar fi de interes public ca la esamene să vie comisari streini, și în decursul anului să se facă visitațiuni din centru, în cazul acela s'ar putea face controlă conscientioasă pe baza-cronicei scolare, în care materialul e indus lecție de lecție. Învățătorii știindu-se asemenea controlați și-ar face toți datoria.

Este și el pentru întrebări cât mai rari, spre a lăsa elevului ca el să răspundă neconturbat, neajutat să iasă, la ivélă individualitatea elevului.

O întrebare o pot răspunde 2, și dacă materialul e mai bogat și 3 elevi.

FOIȚA

„Date istorice privitoare la familiile nobile române”
de

Ioan cav. de Pușcariu

În fasc. 7 al publicațiunii istorice maghiare „Századok” din anul curent, găsim o interesantă dare de sémă din pēna d-lui Jancsó Benedek, asupra publicațiunii „Date istorice privitoare la familiile nobile române” de d-l I. cav. de Pușcariu. Reproducem, în cele următoare această dare de sémă, publicată de d-l N. Togan în organul Asociațiunii „Transilvania”. Eată-o:

„Cei-ce au creat și cultivat literatura istorică a românimii în deceniile prime ale secolului present au fost Români din Ungaria. Klein, Șincai și Pétru Maior au crescut la țițele sciinței istorice maghiare a timpului lor. În timpul mai nou însă Români din Ungaria s'au lăsat binișor de cultivarea istoriei. Afară de „Părți alese din istoria Transilvaniei” de Barițiu, operă mare, apărută în trei volume, n'a scris până-acum nime din partea Românilor din patrie vre-o lucrare istorică

mai de sémă. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român a mai făcut ceva, ca în patria noastră câmpul istoriografiei române să nu rămână de tot în părăgînire.

Și această Asociațiune, natural, amēsurat puterilor sale spirituale și materiale, s'a restrins mai mult la publicarea de date, ce servesc ca isvôre istorice, cum este colecțiunea în două volume a lui Ilarion Pușcariu, „Documente pentru limbă și istorie” *) și conspectul acelor familii nobile maghiare (ungurești?), de origine română, care formeză obiectul acestei dări de sémă.

Pușcariu zice în precuvântarea cărții sale acestea: Din împrejurarea, că în Ungaria după maghiari elementul etnic cel mai numeros îl formeză Românii, urmăzând cu necesitate, că aceia și au parte însemnată în evenimentele istorice ale patriei, și că după-ace sub conducerea fruntașilor lor au participat cu credință alături cu Maghiarii și cu celelalte națiuni conlocuitoare la apărarea patriei, au și avut parte de beneficiile aceleia, cum au fost donațiunile de bunuri și privilegiile

*) Aici greșesc d-l Jancsó, căci publicațiunea d-lui I. Pușcariu n'a apărut în editura Asociațiunii.

nobiliare. Cu cât putem constata mai multe familii nobiliare de origine română, cu atât scotem la lumină mai mult, cât de mari au fost meritele românimeii în serviciul patriei comune.

Acastă țință a condus pe Pușcariu în cercetările sale, făcute într'un șir lung de ani, al căror rezultat este lucrarea sa din chestiune în două volume, în care în decursul evenimentelor istoriei maghiare, cu ajutorul isvôrelor istorice ce ni-au rămas, înșiră aproape la 5000 familii nobiliare maghiare de origine română.

Cu chestiunea, că dintre familiile nobiliare maghiare câte și cari familii nobiliare sunt de origine română în literatura română, nu Pușcariu se ocupă mai întâiu. O temă plăcută a fost această pentru istoricii români din patrie în toate timpurile. Încă și vestitul *Supplex libellus Valachorum* se provôcă la aceea, că câți și ce bărbați eminenți au ajuns în decursul timpurilor din sinul românimeii nobili, începând dela Ioan Hunyadi, și s'au ridicat prin libera alegere a ordinelor (rendek) la cele mai alese deregătorii și distincțiuni. Familiile: Géczi, Jósika, Kendeffy, Huszár, Naláczy, Kemény etc. după expunerile acestei petițiuni, toate au fost de ori-

gine română. Că ce poziție a ocupat opiniunea publică maghiară (közudat) față cu aceste expuneri, a exprimat-o în mod foarte pregnant cu ocaziunea pertractării acelei petițiuni Naláczy, care cerend cuvânt în chestie personală a declarat, că deși potenții afirmă despre familia sa, că e valachă, el declară însă, că nici când nu s'a ținut pe sine și familia sa de valachă și această este gata a o dovedi și cu diplome. Șincai în Cronica sa, precât poate, își dă silință să constate originea română la fie-care familie aristocrată ardeleană. Cu încetul pe Români i-a cuprins o adevărată manie de a revindeca românimeii figurile mari, mai vechi și mai nou, ale istoriei noastre. Așa Hunyadi nu este numai de origine română, ci totodată și Român, ba chiar și conducătorul rescôlei țărânesci maghiare, George Dózsa, încă e valach; ear dintre cei mai noi e br. Eötvös și Francisc Deák. Ambii sunt de origine macedo-română, ba cât pentru cel din urmă îi este cunoscut și numele de familie originar român — Pescariu.

(Va urma).

După reîncesiuni din partea autorului, se constată că tema în general a fost bine lucrată.

Pentru a veni cu propuneri formulate în meritul afacerilor esamenelor anuale, — se esmite o comisiune în persoană învătătorilor Ioan Berescu, Visarion Bica, Zacheiu Borcoman, Nicolau Ludu, Mateiu Mateiu și Ioan Paicu, având a raporta în ședința proximă. (Va urma)

Conferența din Sibiu

Ședința a III-a.

(Urmare și fine).

Înainte de a se da cuvântul autorului, ca să-și facă reflexiunile sale, președintele adaugă încă unele observări.

Înainte de toate, ca și la prima cetire a operatului, în prima ședință exprimă în genere deplina sa mulțumire și sulează în special două momente din cuprinsul lucrării, cari nu corespund într-o măsură adevărului istoric și realității. Aname autorul susține: a) că poporul roman, stăpânul lumii de odinioară, a decăzut și „s'a prăbușit chiar în urma nimicirii simțului religios moral din inima lui”; b) susține mai departe, că statul ar fi în continuă luptă cu biserica, cu religiunea, ceea-ce a avut drept urmare: decăderea simțului religios-moral în genere și la poporul nostru etc...

Ad 1. Decăderea poporului roman nu e a se căuta în nimicirea simțului religios-moral, ci în degenerarea caracterului roman, simplu și aspru, dar practic. Adecă în pierderea caracterului roman de odinioară! Și mai lămurit zis, în pierderea statorniciei, energiei și a înclinării de a se jertfi pentru un ideal, și în pierderea respectului neîntărmurit către legile proprii, cari făcuseră odinioară mărirea și gloria strămoșilor lor.

Ad 2. Ar fi necoresct să zicem, că statul e în continuă luptă cu religiunea. Acesta nu stă. Cel mult, poate, cu vre-una dintre confesiuni. Acesta s'ar mai putea obiecționa, cătă vreme se știe, că în adevăr statul ade-seori menajează mai cu predilecție pe una sau pe alta dintre confesiunile cetățenilor sei. Și acesta în sine e o eroră, fără îndoială, dar nu ne îndreptățește să susținem pentru aceea, că statul ar fi în luptă cu religiunea. Și e un interes propriu să nu ne amăgim cu deducții eronate.

După acestea desbaterile se încheie și se dă ultimul cuvânt autorului, d-lui D. Mosora. D-sa se apără cu multă energie; mai bine de o jumătate de oră întreține colegii sei cu un aparat întreg de motive și reflexiuni, la observările făcute, dovadă, că a fost adevărat convins de expunerile sale. În sfârșit mulțamește pentru expunerile, ce i-s'au făcut, în care află o satisfacție, că a putut deștepta interesul colegilor sei, pentru discuția și lămurirea vederilor, cu privire la studiul religiunii, cel mai însemnat dintre obiectele de învățământ.

Conferența ia spre știre referata d-lui S. Făgărășan, exprimă mulțumită protocolară d-lui D. Mosora, pentru studiul foliositor, ce a prezentat și admite ca pe viitor Catechismul să se folosească ca manual ajutător.

S'a exprimat și dorința, de a se tipări și publica aceste lucrări, pentru folosul comun al celor interesați.

În programa conferenței actuale, au fost luate și două prelegeri practice, anume:

1. Pronumele personal din limba maternă, cu specială considerare la aplicarea formelor scurtate, de d-l I. Banciu, inv. în Viștea superioară, și

2. Condițiile igienice pentru susținerea sănătății elevilor (eventual pe baza unei piese de cetire), de d-l Ier. Mărdan, inv. în Gura-Riului.

Nici una dintre acestea nu s'a ținut. Cu durere trebuie să constatăm, deorece știm, că mult am fi profitat din ele. Să sperăm însă, cu drept cuvânt, că în conferența proximă ne vom revăde mai bine înarmați și pe acest teren.

D-l I. Banciu, s'a scuza, că nu a putut prezenta în scris lucrarea sa, a primit însă angajamentul de a satisface acestei îndatoriri pentru conferența proximă, ceea-ce s'a luat spre știre. D-l Mărdan, a fost

împedat a ținea prelegerea practică, fiind ocupat cu conducerea elevilor școlii sale la expoziția de pome din Sibiu. S'a amân timeră această prelegere pentru conferența proximă.

La ordinea zilei încredințarea temei: Examenle publice dela finea anului școlar, spre studiere și lucrare pentru conferența proximă.

În acest scop se însușă d-l A. I. Galea, inv. în Reșinari, ceea-ce conferența ia cu plăcere la cunoștință.

În sensul punctului 10. din instrucțiunea pentru conferențele învățătorești, urmăzând a se alege comisiunea permanentă de 3, a cărei însărcinare e: să studieze în decursul anului starea învățământului și preste tot trebuințele școlilor noastre, și conform aceluia să prezente în anul viitor propuneri concrete cu privire la temele didactice-pedagogice, ce vor fi a se designa pentru conferența proximă, și cu privire la persoanele, cărora se se încredințeze elaborarea.

În comisiune se aleg cu unanimitate d-nii: D. Lăpăda, dir. școl., D. Mosora și I. Crișan, inv. în Seliște.

În atențiunea acestei comisiuni se recomandă următoarele teme, prezentate de d-l T. Măhăra, pentru eventuală considerare și lucrare, și anume: a) Clasificările elevilor, ce momente pot conduce inv. la stabilirea clasificărilor, etc. b) În ce mod s'ar putea deștepta un interes mai viu din partea părinților față de școlă?

Cu acesta obiectele conferenței actuale s'au exhaustat.

Președintele constată cu mulțumire serioasă desbaterile, ținute la un nivel demn de statul nostru învățătorec, și exprimă mulțumirea sa, că decăte-ori se depărtează din sinul acestei conferențe, tot mai adănc i se întărește convingerea, că în mână tare și braț înalt se află școlile poporului nostru. Împrospătează încă odată în atențiunea membrilor înalta cercetare și poveștele părintești ale Excelenței Sale I. P. S. D. Archiepiscop și Metropolit și îndemnă cu iubire colegii să năsuiească întotdeauna a se face demni de acea înaltă distincțiune a supremului nostru conducător și părinte binevoitor.

Doresce în sfârșit membrilor reînțocire sănătoasă, fie-care la caminul și catedra sa, unde în pace și liniște se continue cu o nouă îmbărbătare munca sfântă a educației religioase-morale în sinul poporului nostru — și declară ședința încheiată la orele 5½ d. a.

În numele conferenței dl D. Lăpăda, mulțamește d-lui comisar consistorial, pentru bunăvoința și tactul cu care a condus desbaterile conferenței, din care s'a putut convinge ori cine, că învățătorii nostri sunt devotați cu trup cu suflet cauzelor școlii noastre. În acest sens, rōgă pe dl comisar să fie interpretul sincer al învățătorilor la venerabila noastră autoritate superioară. Îl rōgă totodată să se conlucre la mai departe cu acelaș zel desinteresat la promovarea intereselor școlii noastre și-i urăză mulți fericiți ani.

Între repește urale de însuflețire se încheie lucrările.

Coresp.

La mormântul lui Gozdu.

— Discursul rostit de Vasile Stan, stud. filos. —

Ilustre dame și domni!

Colegi și frați!

Este o părere generalizată și adoptată de toate capetele luminate, că un popor care nu știe să-și stimeze și prețuiască bărbai săi mari, nu merită ca razele binefăcătoare a sōrelui libertăți să-l scalde în lumina lor, este nevrednic de viață, și de mōrte vrednic este. Și cu drept cuvânt. Pentru-că bărbai mari nu se nasc în fiecare zi, nici în fiecare an, ci abia zecimi și sutimi de ani numai sunt în stare să transmită muritorilor prin căte un om schinteia d-zească, darul Domnului dela creațiune, geniul.

Precum după o secetă arzătoare cu lacrimi de recunoștință primim o ploică, ce ne recorește fața aprinsă și gâtul uscat de dogoreala ferbințelii, efectul acesta l are și apariția unui mare bărbat în viața popōrōlor, în viața omenimei.

E datorința sfântă deci, e o datorință de ordine primă pentru cei, ce ascund în visteria neamului lor, odore atât de prețioase, pe bărbai pentru cari atributul de „mare” mic este, zic e datorința cea mai nobilă, ca până ce sunt în viață să le arde prin semne vizibile stimă și afecțiune, ear după ce calea în viață e finită și duhul lor mare s'a împreunat cu nemărginitul duh al creatorului,

memoria lor să nu o lase să se cufunde în oceanul fără capăt al uitării.

Și acesta ne sună mai ales nouă, cari atât de mașter am fost tractați de sōrte. Căci de aruncăm o privire cât de fugitivă peste trecutul nostru până în timpul mai nou, cu inima strânsă de durere constatăm numai poveri și nevoi și lacrimi și jale. Și nu era cine să pună mâna să ușureze din sarcină. Și nu era cine să ștergă lacrimile, ce se sleau pe fața contrasă de durere și chin. Și n'avea cine să îndulcescă prin căte o vorbă de mângăiere măcar, sufletul plin de amar al înaintașilor nostri asupriți.

În starea de ex-lex, în care părinții, moși și strămoșii nostri și trăiau viața miserabilă sub jugul unui feudalism neomenesc, căte un rar bărbat, care vōrsa balsam pe durerile lor rane era luceafărul mântuirii, era creanga de scăpare, de care țăininau speranțele lor cu desnădăjduirea celui ce se vede în ghiarele mōrții. Alinarea, fie pe scurt timp, a suferințelor, slaba lăcărare de lumină în întunerecul sufletului lor, speranța într-o sōrte mai milosă, mai bună, legate în mod fericit de apariția acestor stelute pe orizontul vieții lor, pururea încărcat cu nori negri, furtunoși, au făcut să le stimeze adănc și sincer, să li se închine chiar ca unui Mesia mântuitor.

Acestă stimă adăncă și curată ni-au lăsat-o moștenire și nouă, strănepoților, nepoților și fiilor; au pus în sângele și inima noastră sămēnta iubirii către bărbaii nostri mari, a căror operă este starea noastră de azi, mai blândă, mai înfloritoare.

Și că frumos înfloarește, rodește și nobile fructe aduce, dovedește evident prezența Vōstră la acest mormēt într'un număr atât de frumos.

Căci vă întreb: La ce vestmintele de serbătoare? Pentru ce capetele descoperite și adăncă serioșitate imprimată pe fețele Vōstre? Ce altceva ne-a făcut azi să alergăm cu toți aici, dacă nu acel nobil sentiment, imboldul, ca să dăm tributul sincer al recunoștinței noastre acestui mare Român, care întreg rodul activității și muncii sale l-a lăsat pentru creșterea și cultivarea fiilor, speranțelor nēmului său?

Da! am venit aici în pios peregrinaj, ca să ne închinăm înaintea acestui monument, în care e săpat exemplul cel mai viu al unei adănci iubiri de neam. Am venit să depunem o cunună, semn de pioasă aducere aminte, pe acest mormēt, unde dorme în pace și liniște eternă, bărbatul, al cărui suprem ideal și ultima dorință a fost propășirea Romānului.

Reverința și pietatea, cu care ne descoperim capul în fața acestei pietri reci și mute, dar totuși foarte grăitoare, maiestăscă acestui moment de înaltă elevare sufletescă, sunt cea mai nobilă și convingătoare dovadă, că în inimile noastre arde viu acest dor, sub farmecul plin de vrajă a acestui cuvēt inimile noastre tresar ca sub impresiunea unui puternic curent electric.

Și cum se nu ne palpate puternic inima, cānl vedem cum sute de tineri Romāni, ajutați din fundațiunea acestui generos bărbat, dornici de cultură alergă la școli ca cerbul la fântână, să-și aline setea din fântānile științei?!

Cum se nu ne fie sufletul plin de venerație, cānd știm căte tineri, mărgăritare prețioase, ce ne fac cinste, ar fi rămas necunoscuți în masele poporului, cānd știm cătă însuflețire, cāt entuziasm, cāt dor de muncă desinteresată, cātă speranță a neamului ar fi rămas îngropate pentru totdeauna, pe cānd alimentate cu stipendii din fundațiunea Gozdu, ele ni-au răsărit măndre și falnice și superbe!

Alipirea și dragostea noastră către memoria acestui vrednic bărbat și către umbrele fericite a eroilor nostri, azi crește și se potențiază, ba în fața noastră, a tinerimei îmbracă chiar proporții uriașe, cānd ne cugățăm la marea secetă, ce bāntue pe câmpiile vieții noastre politice.

În oceanul de intrigă și certe personale, de ofense omoritoare de tot ce este cinstit și moral, de nenorocite desbinări și lupte interne în sinul nostru, cānd ca usa comună cere să fim una, noi, tinerimea, pe cine să urmăim, cui să credem, de cine să ne inspirăm, pe cine să luăm de model?

Noi, cari azi-māne chemați vom fi să luăm căma dela cei de azi, suntem lăsați în voia întâmplării, să dibuim prin întunerec pe o mare necunoscută și turburată. Ear farul de lumină e format de aureola cerescă a celor mutați dela noi în împărăția fericirilor.

Întorțeți-ve deci, întorțeți-ve ochii dela prezent către acest izvor luminos! Dela falanga bărbaiilor nostri mari, mutați la cele vecinice să luăm pilde, faptele și virtuțile lor să ne inspire, spiritul lor sântos, credința tare în viitorul neamului și iubirea nemărginită față de popor din care au eșit, aceste nobile calități se ne propun din care, ce vor fi și ale noastre. Să luăm mărtur e umbra sfântă ce planază asupra acestui mormēt nouă atât de drag, că supremul nostru ideal acesta va fi!

Ear tu mare și generos bărbat, dormi în pace! N'am venit să-ți turburăm somnul, am venit să ne inspirăm de duhul tău mare!

Alegerea de patriarh al Antiochiei.

Conform unui comunicat din Constantinopol, alegerea lui Meletiu de patriarh ortodox în Antiochia, a fost aprobată prin o iradea a Sultānului.

Din Chiór.

— Stări desolate. — Ortodoxismul tare. — Sfințirea bisericii din Berches. —

Șomcuta-mare, Octobrie, 1899.

Domnule Redactor!

Sunt rari ocaziile, cānd noi ortodocșii din aceste extreme părți ale archidieceșei, lucruri frumoșe și înălțătoare de suflet Vă putem comunica. Noi știm, pentru că ștorea urzit-a firul vieții noastre așa, încāt mai multă parte de rele, decāt de bune, se avem. Dați-mi voie, d-le Redactor, să ating aci și numai în nuce câteva din pedecile și miseriile, cari cătușe pun progresului nostru, ghimpi samānă în calea dezvoltării noastre, și în urma cărora chip nu e de a produce mai frecuent lucruri de bine.

Eat-le.

Materialicește stām rău. Și rău stām, pentru-că ruginite sunt mijlocele noastre de câștig, usuate sunt forțele dātătoare de hrană, învechite și părăginite sunt căile ce le bātucim zilnic întru câștigarea pānei. Dascali povățuitori puțin avem; pilde îndreptătoare în jur nu avem; și așa nevoiți suntem, ca agricultori, a dibui prin întunerecul hărăzit nouă dela moși-strāmoși. Eată dar pāina că sēraci suntem, amărīți suntem, înapoiati suntem; așa încāt un salt mare ar trebui să facem, ca să ajungem barēm pe trēpta fraților nostri din jurul nostru, și în urma cărora chip nu e de a produce mai frecuent lucruri de bine.

Ei, eată o a doua pāina a rēmānerei noastre înderāt. Suntem prea departe de centrele noastre culturale! Situația noastră topografică e de așa, încāt osīndiți suntem a privi de departe la binele altora, ear noi în hal și necăz a persista. Pentru că, me rog, ce vedem noi în jurul nostru? Ei, multe, dar bine nu! Ni-e sete de cultură, dar isvor nu e în apropiere, sau dacā ar fi, înecat e de bălări și plin e cu otravă; ni-e dor de lumină, dar sōrele e departe, razele lui slăbesc până la noi; ne trebuie poveșe și învățături de bine, dar de unde să le luăm? În jurul nostru numai amăgire și curse. Așa dar nu e mirare, că scăpātați suntem materialicește și intelectualicește.

Eatā apoi o a treia primejdie și cea mai de frunte:

Suntem aruncați într-o mare covēșitōre de strēni; strēni de neam, și mai ales strēni de confesiune; strēni cari formēză un cerc de fier în jurul nostru, nēmilit și strivitor. Nivoul cultural și intelectual al acestor strēni nu voi să-l calific. Deci, noi de noi trebuie să ne instrūam, să ne povățuim, să căutām ușile de scăpare din hal material, intelectual, național, etc. Și suntem puțin, ear elementele strōine din jur cu duimul. 3—4 comune ortodoxe într'un chaos de alte confesii, cari cu deosebire pusă și-au problema, după năravul lor inerent: nu de a cultiva bunele relații, bunăstarea, progresul mult amărītului și sērăcitului popor, ci cu arme perfide proselitism a propaga, conștiință a răpi, venin a imbibă în bunul și blāndul nostru popor ortodox. Așa e: cārdul lupilor protivnici e mai mare în părțile noastre, de cât turma oilor, blānde și pacifice. Și ce bravură e, cānd 10 oi pot fi menajate și apērate așa, încāt nici 20 de lupi să nu le răpescă. Apoi de primejdia ce amenință naționalitatea noastră în aceste părți, nici nu voi să fac mențiune aci. Măcar că mare e și acesta! Pānă și cel mai amărīt salahor bālbaie ungurește.

Ei, ei; dar pe cāt e de mare cēta dușmanilor haini, pe atât de puternic și adănc săpat e simțul moral, simțul religios, simțul ortodoxiei în această mână de popor. O pildă: Acum căți-va ani, pun pēcatele pe un rātăcit de preot din comuna Văleni, de se lasă înmătuat de ademenirile protivnicului; trece în tabără strēină. Momelile erau atât de puternice, încāt un popor uitat de sine și slab de inger, ar fi trecut și el fără vorbă, pe urma imbecilului său păstor. Dar nu așa Vălenași. Cānd ceaușii proseliti — cari totul adulmecă la astfel de ocazii — se presentă în comună cu scopuri de... „împăciuire” a poporului revoltat, bravii Vălenași îi pronesc după cum li-se cădea. În așa chip, că gonacii ceapcāni siliți au fost a se întorče deabinele în cuibul lor, fripti și crucindu-se. La cātēva zile după asta, un banderiu frumos de vrō 70 persoane — cari erau de lege strēină între ortodocșii din Văleni — se presintă de bună voie la protopopul unit din Șomcuta-mare, și cer trecere la „legea satului lor”, adecā la ortodoxie. Ast-

* Vorbesc mai ales de comunele ort. din jurul Șomcutei-mari.

Coresp.

el au știut înconjurarea vredniciei Vălen- și prăpastia ce-i amenința cu pierzare. Laudă lor! — Acum au preot ort. harnic, și le merge bine.

Acest exemplu cred că ajunge, pentru demonstrația faptului, că ortodoxismul e cimentat stăncă în inima și mintea acestui bun popor.

Și acest simț religios-ortodox crește și sporește. Lucrul mai se schimbă mereu spre bine. Acum nu mai e teamă, că copiii ortodoxi, la școlile străine vor fi înscrși ca greci. — cum se întâmpla nu de mult. De aci înainte tinerii scolari ort. dela institutele de învățământ, din Baia-mare spre pildă, nu vor fi nevoiți a asculta doctrine străine de credință lor, căci — grație îngrijirilor autorității noastre sup. bisericești — au deja pe catechetul lor. De acum înainte, pe lângă cele 2 comune ort. înflorite din acest jur (Vălenii și Finteușul-mare) e nădejde a se plăsmui altele. Calea e croită. Filiile Finteușului mare: Berchesul și Bozinta-mare — și acum o comunitate ortodoxă nouă, Ardușul — deși sunt încă așa-zicând în embrion — au viitor frumos. Semnele arată.

Și aceste lucruri sunt bune și frumoase, și laudă zelul și stăruința conducătorilor ortodoxiei din acest ținut, dintre cari amintesc aci pe părintele G. Cărlig din Văleni, și în special pe harnicul preot din Finteușul-mare, Ștefan Dragoș, care neobosit muncește întru ridicarea poporului din starea lui precară și umilă. A lui merit e în prima linie conservarea și alimentarea ortodoxismului în aceste comune. A lui operă sunt și filiile pomenite, ce sunt pe calea înfloririi. S'ar putea marca multe acte de demne de laudă din viața acestui vrednic preot.

Atingând acestea, să trec acum la un act de așezare și de bucurie al credincioșilor noștri din filia Berches.

Filia e mică, pentru că această comună — mică și ea — e o compoziție de toate neamurile. Dar comunitatea noastră are vlagă și va prospera. Acești creștini aveau încă demult o bisericuță, dar era într'un loc ascuns și inaccesibil pentru evlaviosul public. În vara trecută, la stăruințele părintelui administrator Dragoș, într'un timp relativ scurt, cu jertfe mari și ostenele multe le-a pus la cale, cu jertfe credincioși — în frunte cu bravul și devotatul parohian și episcop vechiu, Ioan Coste — a mutat acest sfânt lăcaș într'un loc frumos și mai acomodat sfintei sale mențiuni. Și acum fiind terminate toate lucrările, a urmat să se sfințească: ceea-ce s'a și întâmplat Duminecă în 17/29 Octombrie a. c.

Ca exmis din partea I. P. S. nostru Arhiepiscop și Metropolit Ioan, la acest act festiv, a fost numit distinsul protoiereu onorar P. O. Domn, Gregoriu Pletosu, profesor gimn. în Năsăud, care la timpul anunțat s'a și prezentat în matra Finteușul-mare, de unde împreună cu preotul local și popor mult, au mers în filia Berches, întâmpinând fiind și aci cu onorurile cuvenite. Toate festivitățile arangate în jurul actului sfințirii au reușit frumos și impunător. Sfințirea însăși s'a împlinit după toate prescripțiile bisericești noastre ort. Anume s'a început Sămbătă cu vecernia cu litie; Duminecă la timpul potrivit s'a servit sfințirea apei, apoi s'a făcut stropirea bisericești, cu înghenunchierile și cetirile prescise; s'a îndeplinit punerea antimensului, pe lângă cetirea rugăciunii de înghenunchiere și s'a servit sf. liturgie cu tota solemnitatea. Ritualul nostru mareș și împlinit la perfecție de dl. comisar și preoții asistenți, a impus și străinilor, prezenți în număr considerabil la această serbare.

Esmisul Eminenței sale, dl Pletosu, a fost înconjurat la serviciul divin de preoții celebrenți: adm. prot. Teodor Sovrea din Fănațe, Ștefan Dragoș din Finteușul-mare, Gavriil Cărlig din Văleni, G. Pasca din Curtuiș și Alex. Ciocăș din Făurești. Cântările liturgice le-a executat corul plugărilor din Finteușul-mare, sub conducerea di-bace a zelosului învățător Gavril Bogdan de acolo. — În cursul actului solemn, dl. comisar a ținut poporului două cuvântări înălțătoare și pătrunzătoare la inimi. Poporul lăcrima de bucurie, văzându-și visul împlinit, și casa Domnului înălțându-se falnică și mândră, după dorințele sale.

La această serbătoare frumoasă a luat parte și un număr însemnat de inteligenți români și străini din loc și jur și din orașul Șomcuta mare, (între cari, protopretorul cercual, advocați, preoți etc.) — cari. toți au fost găzduiți cu deosebită prevenință la dl. notar din loc, Jacob Marcu. La masa urmată după sf. sfințire, n'au lipsit, fisașe, nici toastele. — Sara a urmat petrecere veselă.

Din colecta lansată cu acest prilej, a rezultat pe sara sf. biserici suma de 63 fl. Țin să amintesc, că tot cu această ocazie s'au mai sfințit și un rând de vesminte bisericești, dăruite acestor biserici de către un vrednic creștin de ai noștri, apoi o cruce cu restignirea, ridicată de un alt creștin, în fața sf. biserici.

Din parte-mi doresc acestor evlavioși creștini, tărie și perseveranță în calea apucată, ear conducătorilor lor bărbăție întru întipnirea obstacolelor ce se pun nobilelor lor intențiuni. — Ajute-le Dumnezeu la toți!

Chioranul.

Parlamentul austriac.

În ședința din 8 Nov. n. ministrul Kniazolucki a făcut o expunere a situației financiare, și declară că situațiunea economică a Austriei nu este defavorabilă. Relevăz ameliorarea existenței comerciale austriece și spune, că există numai un singur punct negru: micșorarea soldului în casă. Guvernul cere ca remediare, autorizarea de a emite 40 de milioane de rentă.

Vine apoi discuția exceselor antisemitice în Moravia. Deputatul ceh, Zacec, declară că poporul ceh nu cunoște lupta raselor. Dacă evreii au fost atacați în Moravia, acesta se datorește faptului, că în totdeauna ei iau partea Germanilor.

Discuția asupra acestui subiect se întrerupe.

Camera adoptă cu unanimitate o propunere, cerând ca abolirea timbrului asupra ziarelor să se discute de urgență.

Din România

(Călătoria Reginei Elisabeta în străinătate). Cetim în foile din țără, că M. S. Regina va pleca în străinătate în primele zile ale lunii Novembre, împreună cu A. S. R. Principele Carol.

M. S. Regina și Micul Principe vor sta în străinătate totă iarna.

(Marele dicționar geografic al României) Zilele acestea a apărut fascicula 1 din volumul III din această importantă lucrare.

„Marele dicționar geografic al României“ face onore țării și societății geografice române, atât de bine condusă de neobositul ei secretar general, dl George I. Lahovari.

(O nouă lucrare a d-lui Xenopol) D-l A. D. Xenopol eruditul profesor dela Universitatea din Iași, a întreprins scrierea Istoriei Domnitorului Alex. Ioan I., cuprinzând epoca însemnată, care a pus temelia României actuale.

Precum se telegrafiază din Salonic, Luni s'au început în mod regulat cursurile școlii române de comerț de acolo.

Solemnitatea deschiderii s'a făcut în mijlocul unui mare număr de Români.

Avis și apel.

Înaltul minister al instrucțiunii publice și al cultelor din București a abonat pentru înzestrarea bibliotecilor populare înființate pe lângă școlile rurale 200 exemplare din scrierea mea „Novele și Schițe“, fascicolul I. al scrierilor mele. Acesta e o dovadă că scrierile mele sunt potrivite spre acel scop. Aducând-o această la cunoștința onor. public, îmi iau voe a-i atrage atențiunea, că din fascicolul I. al novelor mele mai am câteva sute exemplare, cari se află aci la mine și se pot căpăta pentru prețul de 40 cr. exemplarul. Totodată fac cunoscut, că am pus sub tipar Broșura a II, care va fi de 5 cote tipărite și se va da cu prețul de 55 cr. (1 franc 50 bani). Deci, dacă crede onoratul public că ar merita să se tipărească într-o scriere mea „Novele și Schițe“, este rugat să o aboneze.

Ioan Pop Reteganul,
Sibiu, strada poplăcii nr. 15.

NOUTĂȚI

Alegeri pentru congres. Precum aflăm, au fost aleși până acum în arhiepiscopie următorii deputați clericali congresuali:

1. În cercul Sibiuului Dr. Ilarion Pușcariu, archimandrit.
2. În cercul Albei-Iulie Nicolau Ivan, asesor.
3. În cercul Iliei: Avram Păcurariu, protopresbiter.
4. În cercul Abrudului: Vasile Damian, protopresbiter.

5. În cercul Clujului: Nicolae, Cristea asesor.

6. În cercul Dejului: Gregoriu Pletosu, protoiereu.

7. În cercul Mediașului: Zaharie Boiu, asesor.

8. În cercul Brașovului: Vasile Voina, protoiereu.

9. În cercul Făgărașului Iuliu Dan, protopresbiter.

„Reuniunea economică din Orăștie“, a cărei înființare am anunțat o. c. noi, și-a ținut ședința în 23 Octombrie v. c., adunarea sa constituantă, alegându-se următorii de conducători ai acestei folositoare Reuniuni:

Președinte: distinsul ei inițiator Dr. Ioan Mihu; vice-președ.: V. Domșa și A. P. Barcian; secretar: Ioan Moța; cassar: P. Belei; econom: C. Baicu. — În comitet: Ioan Mihai, Nicolau Vlad, Daniel David, Dr. A. Muntean, Ioan Lăzăroiu, Dr. S. Moldovan, Dumitru Rob și A. Boca, din Orăștie; apoi N. Andrei (Căstău), I. Fleșeriu (Romos), Ios. Indrieș (Băcăint) și N. Mihăilă (Vinerea).

Moștenitorul de tron, Archiducele Ferdinand, a petrecut în timpul din urmă ca oșpe al contelui Harnoncourt la Ecica (în Torontal), la vânătoare de vulpi. La dorința Alteței Sale, Dumineca trecută după amăzi s'au aranjat la curtea contelui serbări populare, unde Sârbii, Românii, Maghiarii, Nemții și Bulgarii s'au produs înaintea Archiducelui prin portul și jocurile naționale. Priveștiștea acestor petreceri a plăcut foarte mult Archiducelui.

Ștergerea timbrului pe ziare și calendare în Austria. În ședința de Marți a comisiunii de presă s'a primit cu unanimitate proiectul despre ștergerea timbrului pe ziare și calendare.

„Reuniunea română de cântări din Seliște“, va arangea Duminecă, în 7/19 Noiembrie c., un concert în „sala festivă“ a școlii rom. de acolo, cu următorul program: 1. a) „Hora Dobrogeană“, cor mixt de N. Popovici; b) „Dănești inimi“, cor mixt de G. Dima. 2. Trei cântece populare, cor mixt de Mendelssohn: a) „Cu mine fugi“, b) „O brumă a dat preste noapte în Mai“, c) „Pe-al lor mormânt“. 3. a) „Sună buciul d'a larmă“, cor mixt de Simionescu; b) „Trecuți valea“, cor mixt, de Mureșan. 4. a) „Bradul“, cor mixt de Hauptmann; b) Nu-i dreptate, nu-i“, cor mixt de G. Dima. — Începutul la 7½ ore seara. — După concert următoarele jocuri.

Invitări speciale nu se fac.

Sporirea flotei italiene. Ministrul de marină italian a hotărât ca usinele dela Terni să furnizeze material de cuirasat în valoare de 21 milioane franci pentru vapore de război, construite din nou. Usinele austriece vor furnisa o parte din materialul brut.

Mijloce „eficace“ contra — emigrărilor. Episcopul rom. cat. Ivănovici din Roznyó a adresat de jurisdicțiunea sa, în care îi atrage atențiunea asupra decadenței materiale a poporului și asupra emigrărilor ce iau dimensiuni tot mai mari, a „căror unică mîcină e, că poporul slovac nu știe ungurește“, și de aceea nu poate susține emulația nici cu munca sa, nici cu produsele industriei sale de casă. Pentru a ajuta necazului, episcopul dispune, ca „în toate școlile catolice din dieceza sa să se pună, în chipul cel mai constiențios, limba maghiară“, ear preoții să lucre într'acolo, ca să se înființeze în fiecare parohie reuniuni de cântări și de lectură maghiară!.. Episcopul va sări și a descoperit bubă emigrărilor. Bogdaproste!

Fapte vrednice de imitat. D-l Nicolae Muntean, cassar la „Corvineana“ societate pe acții în Hunedóra, și stimată-i soție Maria nasc. Stoichița, din privilegiul aniversării a 25-a a cununiei dîșilor, au dăruit pe sîma bisericești gr. or. din Hunedóra 2 acții de-ale „Corvinei“, a căror valoare după cursul zilei face fl. 127.20, dovadă dîșii prin această faptă maritimă, cum au a se serba în mod demn și vrednic de laudă astfel de momente din viața omenească. Drept-aceia li-se aduce și pe calea această cea mai călduroasă mulțumită în numele parohiei, din partea subscrisului.

Fie ca această faptă plăcută lui D-zeu și omenilor, să aibă mulți imitatori, eară pe dîșii să-i țină bunul D-zeu mulți și fericți ani, ca să mai pōtă face astfel de fapte generoase!

George Oprea
paroh gr. or.

Vila din insula Corfu se vinde. Din Viena se anunță, că încântătoarea vilă din insula Corfu a fericitei Împărătesei-Regine Elisabeta, va fi cumpărată de un Englez, care este foarte bine văzut la curtea Austriei.

O nouă scriere militară în limba română. Dl Demetriu Bardoși, prim-locotenent în Regimentul 37 de infanterie din Nevesinje (Herțegovina) va scōte în luna această de sub tipar „Regulamentul de serviciu în limba română pentru armata ces. și reg.“ Dl D. Bardoși va face prin această lucrare un serviciu folositor tinerilor ostași români.

Piețele mari de bani. E semnificativ, că cu toate desastrelor Englezilor suferite în Transvaal, situația financiară în Paris, Berlin, Londra, etc. se îmbunătățește mereu. În Berlin scontul oficial al Băncii imperiale a scăzut la 5%; tot așa în Paris, ear în Londra a scăzut chiar la 4½ %. Acesta din cauză că cererile industriilor și ale coloniilor s'au diminuat în mod simțitor.

— În America piețele financiare încă s'au îmbunătățit foarte mult de un timp încoace. Îmbunătățirea se datorește progresului imens al agriculturii și recoltei excelente a celor din urmă patru ani. Nici odată n'a fost în America o mai mare abundență de bani ca acum și nici odată banii n'au fost așa de efțini: oferte mari și multe, cereri mici și neînsemnate. Din această cauză comerțul stă pe baze foarte solide. Acesta reiese și din faptul, că de la 1 Ianuarie și până la 30 Septembrie a. c., nu s'au produs de cît 7085 falimente în America, pe cîtă vreme în epoca corespunzătoare a anului trecut s'au produs 8855, iar în 1897 aceeași epocă s'au produs 9033 falimente.

Onorariile medicilor. Încă în 1893 s'a fost lansat în țară un proiect de tarif al taxelor medicilor, care însă nici până azi nu e pus în practică. „Asociația medicilor din Pesta“, într'o adunare de curcend, a elaborat ea acum un proiect, prin care voiesce a regula cestiunea onorariilor medicilor pestani. Proiectul emană din principiu, că fie-cine, așadar și medicul, e în drept să-și taxeze însuși valorea muncii sale. Și așa, destul de echitabil — precum zice ei — au lăsat medicului în voie liberă să se tocmescă cu partidele, dar au fixat minimul taxei unei vizite (ori pacientul mergînd la medic, ori medicul la casa pacientului) în suma de patru corone, ear al unui consiliu medical, în suma întreită a taxei unei vizite. Firește, sunt apoi diferite gradațiuni ale acestor taxe, după împrejurări și ad libitum...

O nouă scire artistică. D-sōra Carlotta Feliciani, care și-a câștigat un renume bine meritat în străinătate, sosește în curînd din Viena în București, unde va da câteva concerte. D-sōra Feliciani a făcut onore numelui românesc pe scenele străine. D-sa a fost bursieră a M. S. Reginei României.

Un proces monstru. În Lemberg s'a terminat alaltăeri uriașul proces în afacerea abuzurilor de mai multe milioane fl., comise la banca galițiană de acolo. Au fost achitați toți acușății.

Hymen. Dl Lazar Bera cler. abs. și d-sōra Sinefta Șindea, își vor serba cununia Duminecă în 7/19 Novembre a. c., în biserica gr. or. din Roșcani. Fie într'un ceas bun!

Explosie de vitriol. În magazia unui comerciant mare din orașul Nagy-Szombat, a explodat în zilele trecute o cățătime mare de vitriol, omorînd 3 omeni și schilodind pe vr'o 9.

Prânz diplomatic la Menelic. Vestitul negus al Abesinie, Menelic, se vede, are de gînd să se civilizeze cu totul. Vrea să aibă țară și curte după calapodul statelor europene. Și a ajuns deja pe această cale până chiar la — prânz diplomatic! În luna trecută el a dat de fapt un astfel de prânz, invitînd pe toți reprezentanții curților europene, apoi pe toți dignitarii sei de curte. Și prânzul s'a consumat după totă eticheta civilizației europene... N'au lipsit nici toastele, vorbind firesc fiecare în limba sa. Negusul a beut în limba sa (adeacă vorbind în limba sa...) pentru domnitorii europeni!...

Insurat de 42 ori! În New-York a fost deținut mai alaltăeri un anumit Walter Farnsworth, care după mîrturisirea proprie, a avut fericirea în viață a primii, până acum, de 42 de ori taina sf. cununii, amăgind diferite femei în Europa, China, Peru, și în totă lumea... Pașă, nu glumă!

Mătase Henneberg

dela 45 cr. până la fl. 14.65 per metru — verita bilă numai procurată direct din fabricile mele — negră, albă și colorată, — în cele mai moderne țesături, colorii și desinuri.

Particularilor liberă de porto și vamă acasă. Mostre cu întorcerea poștei.

Fabricile de mătase G. Henneberg (lif. de curte ces. și reg. Zürich. [3] 14

Nr. 7784. Plen. 1899

[225] 3—3

CONCURS

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor, ce se votează pe anul 1900 din fundațiunea „Andronic“:

I. Pentru învățacei de ori-ce meserie;

II. Pentru sodali, devenți de atari în decursul anului 1899;

III. Pentru sodali, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor, au dat dovezi despre dexteritatea lor pentru de a putea deveni măestri, prin această se escrie **concurs** pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. carte de botez,
2. atestat dela comună despre averea proprie, ori a părinților,
3. atestat familiar dela parochul locului, despre familia părinților concurentului, ori — fiind el căsătorit — despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câți prunci minorenii sunt în familie, câți cercetază scôla și câți mai sunt la meserii.

Concurenții pot fi numai **români ortodocși, născuți în archidiececa Transilvaniei.**

În special mai au să dovedescă:

I. *Învățacei*:

- a) că au împlinit anul al 12-lea al etăței;
- b) că au cercetat scôla poporală, ori altă scôla superioară;
- c) că au încheiat contract cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);
- d) adeverință dela măestru despre sporul ce-l arată în meserie și despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în origine sau în copie autenticată.

II. *Sodalii*:

- a) că au terminat anii de învățacei în anul 1899, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII. din 1884 § 67);
- b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adeverință dela măestrul.

c) Cei-ce vor dovedi, că sunt mem-

brii ai unei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor avé preferință.

III. *Sodalii, cari sunt în condițiuni de a deveni măestri*:

- a) să aibă certificatul de măestru;
- b) să fie lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere, ca calfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverință dela măestrii, la cari au lucrat.
- c) În cerere să se arete anume locul unde voesc să se așeze ca măestri, ce fel de mijloce mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;
- d) să dovedescă cu atestat dela oficiul parochial, că cercetă biserica noastră și sunt creștini buni și morali.

Dela toți concurenții se recere, ca cererile să fie scrise și subscrise de mâna lor proprie, adresate Consistoriului archidiececan greco-oriental în Sibiu, și să le înainteze pân' la **31 Decembrie 1899** stilul vechiu.

Acei concurenți, cu ore-care studii gimnaziale, cari se vor aplica la sculptură în lemn, bărdășit și la zidărit, sau vor fi aplicați deja ca învățacei ori sodali la aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor în ateliere mai mari, în cari se pôte câștiga praca recerută, — vor fi considerați cu ajutoare mai mărișore.

Cererile neinstruite în regulă și cele înaintate după termen nu se vor lua în considerare.

Consistoriul archidiececan,

Dr. H. Pușcariu

archim., vicar archiep.

Dr. Elie Cristea

secretariu cons.

[218] 4—10

TROPON

Albumină nutritivă.

1 kg. Tropone are același efect la nutrire, ca 5 kg. carne de vită de cea mai bună calitate sau 180—200 ouă. Troponeul în corp se prefăce direct în sânge și mușchi, fără să producă grăsime. Troponeul are deci ca urmare — consumându-se regulat — o însemnată întărire a corpului atât la oameni sănătoși, cât și la cei bolnavi, și se pôte adăuga în ori-ce mâncare, fără ca prin aceasta să se altereze gustul. Pe lângă prețul lui de tot moderat se pôte procura de ori-cine prin farmacia și drogherii.

Fabricile de Tropone, Mülheim-Rhein.

Agentura gener. pentru Austro-Ungaria:
M. Winckler, Viena 5, Wienstr. 55.

Turnătoră de clopote și de metal a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara — Fabrică

se recomandă a pregăti clopote nouă, precum și la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorci cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt tocite de o lăture, prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomandă [164] 13—26

clopote patentate găurite

inventie proprie, mai de multe-ori premiate cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal.

Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

NOU! Pro 1900 NOU!

a apărut:

Calendariul

archidiececan,

neapărat de lipsă pentru fie-care preot și învățător.

Se pôte procura dela

Librăria archidiececană, Sibiu,

cu prețul de 30 cr. + porto postal 5 cr.

Câștigul cel mai mare

în cazul cel mai favorabil

[224] 5—8

1.000,000 Coróne.

Consemnarea

tuturor celor 50.000 câștiguri

Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas

1.000,000 Kronen

Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

in Baar zahlbar.	Kronen	
	1	2
1	Prämie mit	600000
1	Gew. à	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
7	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40
50,000	Gew. u. Pr. im Betrage	13.160,00

În curând începe a cincia mare loterie de clase reg. ung. Ea conține

100,000 și **50,000** losuri originale și câștiguri în bani

așadar jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și prospectul de câștig este enorm de mare.

În total vin treisprezece milioane 160.000 coróne spre decideră sigură. Cel mai mare câștig în cazul cel mai favorabil

Un milion coróne.

Binevoitoare comande urgente de losuri originale cu prețul original stabilit după plan

pentru un întreg los original I. classă fl. 6.—
„ o jumătate „ „ I. „ „ 3.—
„ un pătrar „ „ I. „ „ 1.50
„ o optime „ „ I. „ „ .75

se expedeză cu rambursă sau pe lângă trimiteră înainte a sumei. Liste oficiose se expedeză după tragere, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectues publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugăm pentru comande cel mult până la

16 și 17 Novembre a. c.

în care și se ține și tragerea, direct la

A. Török & Co.

colectori principali

ai loteriei de clase reg. ung.

Budapesta, V. Waitznerring 4/a.

Multe și foarte mari câștiguri am solvit noi prea stimatilor nostri clienți și anume în timp scurt preste două milioane coróne.

Scrisore de comandă de tăiat.

Herren A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Ersuche um Zusendung von Original-Loos I. Classe der königl. ung. priv. Classenlotterie nebst amtlichen Plan.

Der Betrag von fl. } ist per Nachnahme zu erheben. } Was nicht gewünscht folgt durch Postanweisung. } bitte zu durchstreichen

Genau Adresse.

Editura și tiparul tipografiei archidiececane.